

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Collatie van P. Cornelius Hazart Priester Der Societeyt
Jesv**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

Het II. Capittel. Raeckende den Beker.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71405)

van't H. Sacrament des Autaers. 11
meer moeten wy gheloooven aen Christo, dat het
broodt/was gheworden sijn lichaem/ segghen-
de: Dat is mijn lichaem, als wy souden ghelooft
hebben aen onse ooghen (indien wy op die tij-
den gheleest hadden) dat den stock van Aaron,
gheworden was een serpent.

Partije. Van den staf Aaron wordt uytzucke-
lijck *Exodi. 4. 3.* gheseydt / dat hy in een slanghe ver-
andert was. Maer van't broodt wordt niet gheseydt
dat het in bleesch is verandert.

Catholijck. Ick hebbe u noch meer toeghes-
teint / want ick hebbe gheseydt / dat men booz-
de ooghen kost sien / dat den staf van Aaron in
eene slanghe verandert was. Niet te min blijve
daer by / dat men meer moet gheloooven de
woorden Christi, als de ooghen: Ergo meer/
dat het broodt in sijn lichaem verandert was/
als dat den staf in een slanghe verandert was.

Ten anderen. Hier en is gheen questie bande
veranderinghe, maer daer is alleen questie: of dit
wel volght; Christus nam / ende brack broodt:
Ergo hy gaf broodt: Ick hebbe niet het exem-
pel handen staf Aarons bewesen / dat dit gheen-
sijn en volght. Thoudt my contrarie / indien
ghy het machtigh zijt. Tot noch toe dan / en
heeft my Partije, niet konnen bewijzen / dat het
broodt is gheweest t'ghene Christus gaf aen sijne
Discipelen / oberfulck en blyckt noch niet / dat
die woorden / Dat is mijn lichaem: figuerlijck, ofte
oneyghentlijck moeten verstaen worden.

HET II. CAPITTEL.

Raeckende den Beker.

Catholijck. Partije en is niet machtigh een
Schysure alleen aen te wijzen / daer gheseyt
wort dat het Wijn in substantie was / t'ghene
Christus gaf aen sijne Discipelen: Ergo ten is
gheen

gheen wijn gheveest/ verbolghens/ en moeten die woorzen/ Dat is mijn bloede, mede niet oneyghentlijck, ofte figuerlijck verstaen worden.

Partije. Christus seght dat het wijn is / als hy by den H. Matthæus sepd: Ick en sal niet meer drincken van dese vrucht des Wijnstocks,

Catholijck. Den H. Lucas Cap. 22. v. 18. sal ons dese woorzen Matthæi wat breeder verklaren/ ende met hem/den Dordrechtschen Bijbel Num. 18. Dese H. Evangelist spreekt dupdelijck van twee verscheyden Bekers/ die Christus aen sijne Discipelen uyt-ghedeylt heeft: Den eersten gaf hy op het eynde van't eten des Paeschlams; dit is het eyghen segghen vanden Dordrechtschen Bijbel, met dese woorzen/Dese eerste Drink-beker schijnt van Christo ghegheven te zijn tot een besluyt van't Pascha, nae der Ioden ghewoonte: Wel ghesepdt / want 'twas de ghewoonte der Joden/ op't besluyt van't eten des Paeschlams / een beker vol wijn te laten roudt gaen. Van desen beker vol wijns / soo als klaerlijck blijkt uyt Lucas, heeft Christus ghesepdt: Ick en sal niet meer driacken vande vrucht des wijnstocks, wat wonder/ dat hy't seght Wijn te wesen/gheuerckt dat in dien eersten beker niet anders als wijn was; Maer wat is hier op ghevolght? Hoort wederom den hoorsepden Dordrechtschen Bijbel: Hier op / sepd hy / is terstondt ghevolght de instellinghe des Avondtmaels, in welcke nae het uyt-deelen des broodts oock de beker uyt-ghedeelt is: Dit was dan de tweede beker; want daer een eerste beker is/ moet oock een tweede wesen / de eerste / is ghegheven gheweest op het besluyt van't eten des Paeschlams (volghens de verklaringhe van de Dordrechtschen Bijbel, en de klare woorzen vanden H. Lucas) de tweede / in de instellinghe des Avondtmaels; Stet hier van Simplicium Verinum, teghen Hugon. Grotium. pag. 331. & seqq. Wat heeft Christus nu van desen tweeden beker ghesepdt? datter wijn in was;

was? gheensing niet: Wat dan? Drinckt alle daer uyt, want, dat is mijn bloede, ofte t'is den beker in mijnen bloede. Dese Schrifruer-plaerse dan/van Partije nu boozgheselt: Ick en sal niet meer drincken vande vrucht des wijnstocks, en dient niet ter sake/om te bewijfen/dat Christus, in't H. Abontmael / wijn heeft ghegheben aen sijne Discipelen; want/dese boozseyde woorden/past Christus op den eersten beker alleen die vol wijn was/ende niet op den tweeden / vanden welken hy seght / dat het den beker is, in sijnen bloede. Oste den beker sijns bloedts.

Partije. T'was wijn 'rghene in desen beker gheschoncken wterdt / t'was oock wijn 'rghene Christus segende: Ergo t'was wijn / r'ghene hy gaf aen sijne Discipelen.

Catholijck. Dit en volght wederom niet. Ick thoone dat in een ander exempel vande Schrif-ture Ioan. 2. daer Christus het water heeft verandert in wijn. Want/ als de dienaers putteden/ het was water / als sy het schoncken in de krupken/ t'was noch water/als sy de krupken brachten in de Camer / t'was noch al water: hier npt en volght nochtang niet / dat het water was/wanneer het de Buzplost-gasten hebben ghedzoncken; want t'was nu wijn / niet teghenstaende dat het te horen water gheweest was: Alsoo oock/ ten volght niet dat het wijn was r'ghene Christus gaf aen sijne Discipelen/ al-hoe-wel het wijn was / wanneer het gheschoncken wterdt in den beker / ende gheseghent van Christo.

Partije. Dat het water was verandert in wijn/kost men smaken ende sien booz de oogh. Soe en is hier dan gheene ghelichenisse.

Catholijck. Wat moet ghy meer ghelooben/de woorden Christi, ofte utwen smaeck? ghenomen / dat Christus (t'welck hy buyten twiffel/booz sijne almoghenhepdt doen kost) het water soo hadde verandert in wijn/dat den smaeck van't

water ghebleven hadde; ende dat de **Baſen** gheſeydt hadden / t'is water dat wy drincken / ter contrarie / Christus hier op gheſeydt hadde: **Drinckt** / want het is wijn: Sonden sy niet meer de **Woozden** Christi moeten gheloofst hebben / als haren ſmaeck: **Wie** twyffelt daer aen: **Alſoo** ſeyht Christus: **Drinckt**, want t'is mijn bloedt: **Ergo** al-hoe-wel wy den ſmaeck niet en hebben van bloedt / maer van wijn / wy moeten nochtan meer de **woozden** Christi ghelooben / ſeggende / dat het ſijn bloedt is / als onſen ſmaeck / die het ons hoor gheeft als wijn. **Tot** hier toe en heeft my **Partije** niet kunnen nre ſchriſture bewyſen / dat Christus wijn heeft ghegheven aen ſijne **Discipelen** / dienbolghens / en moeten die **woozden** / Dat is mijn bloedt, niet ſignetlyck / ofte onepghentlyck verſtaen worden.

HET III. CAPITTEL.

Raekende het Teecken des lichaems,
ende des bloedts.

Catholijck. In de heele gantſche **Schriſture** / en is niet te vinden / dat Christus ſoude gheſeydt hebben / dat hy aen ſijne **Discipelen** gaf / een teeken ſijns lichaems, ofte ſijns bloedts.

Partije. Hy heeft gheſeydt / doet dat tot mijnder ghedachteniſſe.

Catholijck. **Tis** waer: **Ergo** hy heeft gheſeydt / dat hy gaf een teeken ſijns lichaems / ende ſijns bloedts: ten volght niet: **Want** een **Bypdegou** / die een rinck gheeft aen ſijne **Bypdt** / ſeggende: **Betwaert** dit tot mijnder ghedachteniſſe / die en ſeyht daerom niet / dat hy haer gheeft een teeken van enen rinck; den rinck blijft rinck / al-hoe-wel hy ghegheven wordt tot eene ghedachteniſſe; alſoo kan het lichaem